

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN YAŞAM DOYUMU VE ÖZ DUYARLIK DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Tolgahan BOSTAN

Milli Eğitim Bakanlığı, tolgahanbostan@gmail.com Orcid: 0000-0002-9913-2796

Aliye BOSTAN

Milli Eğitim Bakanlığı, aliyebostan@gmail.com Orcid: 0000-0001-6631-8749

Şevval FARSAK

Milli Eğitim Bakanlığı, sevvalfrsk@gmail.com Orcid: 0000-0001-8105-9036

ÖZ

Bu çalışmada özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık ve yaşam doyumu düzeyleri ile öz duyarlık düzeylerinin etkilemesi muhtemel çeşitli değişkenler (cinsiyet, sınıf, BİLSEM eğitim programı, örgün eğitim kurum türü, kardeş sayısı, anne-baba eğitim düzeyi ve çalıştığı sektör, aile geliri ve akademik başarı durumu) açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırma betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın bağımsız değişkeni demografik değişkenler (cinsiyet, sınıf, BİLSEM eğitim programı, örgün eğitim kurum türü, kardeş sayısı, anne-baba eğitim düzeyi ve çalıştığı sektör, aile geliri ve akademik başarı durumu) bağımlı değişkenleri ise yaşam doyumu ve öz duyarlıktan oluşmaktadır.

Araştırma 2016–2017 eğitim öğretim yılında kasım ayının 1.2.3. ve 4. haftalarında Adana ili Çukurova ilçesi Adana Bilim ve Sanat Merkezinde eğitim gören 383 öğrenciden 117'si kız ve 107'si erkek olmak üzere toplam 224 öğrenciden oluşan çalışma grubu ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmamızda toplanan verilerin çözümlenmesinde SPSS 16 istatistiksel paket programından yararlanılmıştır.

Özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyumları yüksek, öz duyarlıkları orta düzeydedir.

Yaşam doyumu; BİLSEM eğitim grubu, anne eğitim durumu ve ailenin toplam geliri ile anlamlı fark vermiştir. Öz duyarlık alt boyutları ise cinsiyet, BİLSEM eğitim grubu ve eğitim gördüğü kurum ile anlamlı fark vermiştir.

Araştırmanın, özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık ile yaşam doyumu düzeyleri arasındaki ilişkilere yönelik somut bulgular ve önemli kanıtlar ortaya koyduğu söylenebilir. Bu yönüyle çalışmanın eğitim ve danışma psikolojisi alanında önemli bir boşluğu dolduracağına inanılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Yaşam Doyumu, Öz Duyarlık, Özel Yetenekliler

EXAMINING THE LIFE SATISFACTION AND SELF-COMPASSION LEVELS OF SPECIAL TALENTED STUDENTS IN TERMS OF VARIOUS VARIABLES

ABSTRACT

This study aimed to examine the life satisfaction and self-compassion levels of gifted students in terms of various variables.

The research is a descriptive study. The independent variable of the study is demographic variables (gender, grade, BILSEM education programme, type of the institution of formal education, number of siblings, education level and the working sector of the parents, family income and the state of academic success) and the dependent variables are life satisfaction and self-compassion.

The research was carried out with a study group consisting of a total of 224 students, 117 girls and 107 boys, out of 383 students studying at Adana Science and Art Centre in Çukurova district of Adana province in the 1st, 2nd, 3rd and 4th weeks of November in the 2016-2017 academic year. SPSS 16 statistical package program was used to analyse the data collected in the study.

Special talented students have a high level of life satisfaction and a medium level of self-compassion. Life satisfaction showed significant difference in; the BILSEM education group, the education level of the mother and the total income of the family.

It can be said that the study reveals concrete findings and important evidence for the relationship between special talented students' self-compassion and life satisfaction levels. In this respect, it is believed that the study will fill an important gap in the field of education and counselling psychology.

Key words: Life Satisfaction, Life-Compassion, Special Talented

1. GİRİŞ

Üstün ve özel yeteneklilik; bireyin, genetik özelliklerle var olan ve çevresel uyaranlarla gelişen; fiziksel büyüme ve gelişim, hareket gelişimi, algı-dikkat kontrolü, analiz, sentez, problem çözme gibi bilişsel gelişim, dili anlama ve ifade etme yeteneği, sosyal, duygusal ve estetik gelişim alanlarının birinde ve/veya birkaçında ya da hepsinde çeşitli gözlem ve ölçme araçlarıyla uzman kişiler tarafından gözlenen ve/veya ölçülebilen, yaşlılarından ileri düzeyde olma durumudur (Dönmez, 2004).

Toplumların yükselmesinde ve gelişmesinde, sanat, eğitim, bilim ve teknoloji gibi alanlarda özel yetenekli bireylerin katkısı göz ardı edilemez bir gerçektir (Ciğerci, 2006). Çağdaş eğitim sürecinde bir toplumun gelişmesinde geleceğin en önemli insan kaynağı olan bugünün özel yetenekli çocuklarını keşfedip eğiterek toplumsal gelişime katkıda bulunmalarını sağlamak çağdaş eğitim sisteminin en önemli sorumluluklarından birisi haline gelmiştir (Davaslıgil, 2004). Özel yeteneklilik, insanın üç temel özelliği arasındaki ilişkiyi oluşturur, bunlar “üst düzey yetenek”, “yaratıcılık” ve “motivasyon” dur. Bu tanımdan anlaşılabilirliği gibi yaratıcılık özel yetenekli olmanın en önemli bileşenlerinden birisidir. Yaratıcılık geleneksel alışılmış düşüncelerin tersine yenilikçi düşünme ve çözümlerin ortaya konduğu bir süreçtir. Yaratıcılık yeni fikirler ortaya çıkarmak için zihnini kullanma, zihnine yeni bir biçim verme, zihnini kullanarak yeni bir şeyin olmasını sağlama, yeni bir şey yapma, hayal gücünü kullanarak yeni fikirler üretme, yeni bir şey tasarlama, yeni bir şey icat etmedir (Dökmen, 2000). Yaratıcılığın her ne kadar doğuştan geldiğine, kalıtsal olduğuna dair bulgular olsa da yapılan araştırmalar sonucunda, yaratıcılık için tek faktörün bu olmadığı da bilinmektedir. Her insan yaşadığı çevreye ve o ortamdaki koşullara göre şekillenir. Kişiliği, davranışları, olaylara bakış açısı olumlu veya olumsuz yönde değişimler geçirir. Bireyin özgür bırakıldığı, kendini ifade etme şansı bulunduğu ve doğal olabildiği ortamlarda yaratıcılığının da olumlu yönde ilerleyeceğini söylemek yanlış bir ifade olmayacaktır.

Yaşam doyumu; kişinin tüm yaşam alanlarındaki genel olarak beklentilerinin, isteklerinin ve gereksinimlerinin karşılanması ve gündelik yaşamda olumlu duygulanımın, olumsuz duygulanıma baskın olmasıdır (Kırtıl, 2009). Yaşam doyumu öğrencilerin psikolojik sağlığı hakkında fikir veren en önemli kavramlardan biridir. Özellikle son yıllarda yaşam kalitesi, öznel iyi oluş, psikolojik iyi olma gibi pozitif psikoloji kavramları araştırmacılar arasında ilgi kazanmıştır. Yaşam doyumu da pozitif psikoloji kavramları arasında yer almış ve literatürde yer aldığı günden beri birçok araştırmaya konu olmuştur.

Öz duyarlık; yetersizlik, başarısızlık ve acıları insanlığın bir parçası olarak görüp, kişinin kendine sevecen ve özenli tutumlarla yaklaşmasıdır. Acı, yetersizlik, başarısızlık gibi olumsuz deneyimler karşısında kişinin kendisini eleştirmek, yargılamak yerine yaşanan deneyimlerin tüm insanlık tarafından paylaşıldığını, dünyadaki birçok insanın benzer duygular yaşadığını kabul etmesidir (Kırtıl, 2009).

Öz duyarlık “duyarlık” tanımı ile direkt olarak ilişkilidir. Duyarlık insanları önemsemeyi, diğerlerinin acıları ve üzüntülerine duyarlı olmayı içerir (Tel, 2011). İnsanların hata yapabileceklerini, yanılacaklarını ve başarısız olabileceklerini kabul edip bu gibi durumlar karşısında insanlara anlayışlı, sabırlı ve sevecen olmayı, önyargısız biçimde onları anlamaya çalışmayı gerektirmektedir (Öveç, 2007; Soyer, 2010). Öz duyarlık kavramı ise kişinin yetersizlik ve başarısızlıklarına karşı anlayışlı olmasını, acı ve sıkıntı çekmesine neden olan duygularına açık olmasını, kendine özenli ve sevecen tutumlarla yaklaşmasını ve yaşadığı olumsuz deneyimlerin insan yaşamının bir parçası olduğunu kabul etmesini içermektedir (Tel, 2011).

Öz duyarlık üç temel yapıdan oluşmaktadır: (a) Öz sevecenlik; (b) Paylaşımların bilincinde olma ve (c) Bilinçlilik (Tel, 2011). Öz sevecenlik, bireyin ön yargısız olarak kendini anlamaya çalışması,

benliğini sert biçimde yargılama ve eleştirmesi yerine ona yönelik nazik ve sevecen bir tavır takınmasını ifade etmektedir. Paylaşımların bilincinde olma; bireyin yaşamın mutlu veya sıkıntılı deneyimlerinin sadece kendi benliğine özgü olmadığına ve diğer tüm insanların benzer deneyimler yaşadıklarına ilişkin farkındalığını ifade etmektedir. Öz duyarlığın üçüncü unsuru olan bilinçlilik ise; bireyin yaşamının sıkıntılı ve üzücü duygularını kabul etmesini sağlayan ancak bu duygular tarafından sürüklenmesine izin vermeyen bir farkındalıktır (Tel, 2011; Akın, Akın ve Abacı, 2007; Öveç, 2007).

Öz duyarlık düzeyi yüksek olan kişi başkalarına olduğu kadar kendine karşı da duyarlı olduğu için bağımlı olduğu davranışlardan vazgeçmek zor ve sıkıntılı olsa bile kendi iyiliği için bu zararlı davranışlardan vazgeçmeye çalışır ve kendine karşı gereken ilgiyi gösterir. Öz duyarlığa sahip olma, bireyleri sıkıntılı deneyimler yaşamamaları için çabalamaya sevk eder. Bundan dolayı öz duyarlık, bireyin yoğun stres altında olmasına neden olan işlerden uzaklaşarak kendine zaman ayırması gibi psikolojik iyi olmayı geliştirme ve sürdürmeyi amaçlayan proaktif davranışların artmasına yardımcı olur (Tel, 2011).

Bu araştırmada ele alınan değişkenler olan yaşam doyumu ve öz duyarlık, özel yetenekli öğrencilerin günlük yaşam kaliteleriyle yakından ilişkili olan iki önemli yapıdır.

Özel yetenekli olmanın önemli ölçütlerinden olan yaratıcılık, özel yetenekli bireylerin sosyal ve zihinsel gelişimi ile yakından ilişkili olan duygusal zeka ve mutluluğun bilişsel yönünü oluşturan yaşam doyumu düzeyinin incelenmeye değer bir konu olduğu söylenebilir.

1.1 Amaç

Bu çalışmada özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık ve yaşam doyumu düzeylerinin çeşitli değişkenler (cinsiyet, sınıf, BİLSEM eğitim programı, örgün eğitim kurum türü, kardeş sayısı, anne-baba eğitim durumu ve çalıştığı sektör, aile geliri ve akademik başarı durumu) açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Ülkemizde özel yetenekli öğrencilere yönelik hazırlanmış özgün programların yetersiz olmasından dolayı bu öğrencilere yönelik eğitim ve öğretim hizmetleri geleneksel anlayışla devam etmesi verilen eğitimin etkililiğini tartışmalı hale getirmektedir. Bu araştırmanın özel yetenekli öğrencilere dikkat çekmesi, bu öğrencilerin özellikleri ile ilgili veriler sunularak hazırlanacak yeni programlara yardımcı olması araştırmanın gerekçelerindedir.

Araştırmanın belirlenen amaçları doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevaplar aranmıştır.

- 1) Özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık ve yaşam doyum düzeyleri nedir?
- 2) Özel yetenekli öğrencilerin cinsiyetine göre yaşam doyum ve öz duyarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 3) Özel yetenekli öğrencilerin sınıflarına göre yaşam doyum ve öz duyarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 4) Özel yetenekli öğrencilerin BİLSEM eğitim programlarına göre yaşam doyum ve öz duyarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 5) Özel yetenekli öğrencilerin örgün eğitim gördüğü kurum türüne göre yaşam doyum ve öz duyarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 6) Özel yetenekli öğrencilerin kardeş sayısına göre yaşam doyum ve öz duyarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 7) Özel yetenekli öğrencilerin anne-babanın eğitim durumlarına göre yaşam doyum ve öz düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 8) Özel yetenekli öğrencilerin anne-babanın çalıştığı sektöre göre yaşam doyum ve öz duyarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 9) Özel yetenekli öğrencilerin ailenin aylık gelirin'e göre yaşam doyum ve öz duyarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 10) Özel yetenekli öğrencilerin algıladığı akademik başarı durumuna göre yaşam doyum ve öz duyarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, çalışma grubu, sınırlılıklar, işlem, veri toplama araçları, verilerin analizi ve çözümü ilgili bilgiler yer almaktadır.

2.1 Araştırmanın Modeli

Araştırma betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın bağımsız değişkeni demografik değişkenler (cinsiyet, sınıf, BİLSEM eğitim programı, örgün eğitim kurum türü, kardeş sayısı, anne-baba eğitim durumu ve çalıştığı sektör, aylık aile geliri ve akademik başarı durumu) bağımlı değişkenleri ise yaşam doyumu ve öz duyarlıktan oluşmaktadır.

2.2 Çalışma Grubu

Araştırma 2016–2017 eğitim öğretim yılında kasım ayının 1.2.3. ve 4. haftalarında Adana ili Çukurova ilçesi Adana Bilim ve Sanat Merkezinde eğitim gören 383 öğrenciden oluşan evrende (Tablo 1, 2, 3) 105 kız ve 119 erkek olmak üzere tesadüfi toplam 224 öğrenciden oluşan örneklem ile gerçekleştirilmiştir.

Tablo1: 2016-2017 Öğretim Yılında Adana BİLSEM' de Eğitim Gören Tüm Sınıf Seviyelerine Göre Kız - erkek Öğrenci Sayıları

Okul Seviyeleri	Sınıflar	Öğrenci Sayısı		Toplam
		Erkek	Kız	
İlkokul	1	0	0	0
	2	7	16	23
	3	13	21	34
	4	25	19	44
Ortaokul	5	22	36	58
	6	12	15	27
	7	36	27	63
	8	19	23	42
Lise ve Meslek Lisesi	9	18	21	39
	10	17	14	31
	11	11	7	18
	12	2	2	4
GENEL TOPLAM		182	201	383

Tablo2: 2016-2017 Öğretim Yılında Adana BİLSEM’ de Eğitim Gören Yetenek Alanlarına Göre Öğrenci Sayıları

Yetenek Türü	Öğrenci Sayısı		Toplam
	Erkek	Kız	
Genel Zihinsel Yetenek	159	151	310
Resim Yetenek	10	15	25
Müzik Yetenek	13	35	48
TOPLAM	182	201	383

Tablo 3: 2016-2017 Öğretim Yılında Adana BİLSEM’ de Eğitim Gören Program Türüne Göre Öğrenci Sayıları

Program Türü	Öğrenci Sayısı		Toplam
	Erkek	Kız	
DESTEK	42	42	84
BYFP	32	33	64
ÖYGP	49	68	116
PROJE	59	58	116
Toplam	182	201	383

2.3 Kapsam

Çalışma 2016-2017 Eğitim öğretim yılı Kasım ayının 1.2.3. ve 4. haftalarında Adana Bilim Sanat Merkezinde eğitim gören 224 öğrenci ile sınırlıdır. Öğrencilerin yaşam doyum düzeyi ve öz-duyarlık düzeyi ile ilgili bulgular “Yaşam Doyumu ve Öz Duyarlık” ölçeklerinin ölçtüğü özellikler ile sınırlıdır.

2.4 Veri Toplama Araçları

2.4.1 Bilgi toplama formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan bilgi toplama formu katılımcılar hakkında bilgiler elde etmek için kullanılmıştır. Cinsiyet, sınıf, BİLSEM eğitim programı, eğitim gördüğü kurum türü, kardeş sayısı, anne-babanın eğitim durumları, anne-babanın çalıştığı sektör, ailenin aylık geliri, öğrencilerin algıladığı akademik başarı durumlarını belirlemeye yönelik 9 soru bulunmaktadır.

2.4.2 Yaşam Doyum Ölçeği

Özel yetenekli öğrencilerinin yaşam doyumunu belirlemek amacıyla Diener, Emmons, Larsen ve Giffin (1985) tarafından geliştirilen Yaşam Doyumu Ölçeği (Satisfaction With Life Scale) kullanılmıştır. Ölçek beş maddeden oluşmaktadır. Likert tipi derecelendirmeye sahip ölçekte “hiç uygun değil” ile “çok uygun” arasında değişmek üzere 1’den 5’e kadar seçenekler bulunmaktadır. Ölçeğin Türkçeye çevrilmesi ve uyarlanması Köker (1991) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin güvenirlik çalışmaları sonucunda; test-tekrar test güvenirliği $r=0.85$, madde-test korelasyonları ise 0.71 ile 0.80 arasında hesaplanmıştır. Yaşam Doyum Ölçeği kendini değerlendirme ölçeği olup ölçekten alınabilecek en yüksek puan 35, en düşük puan ise 5 tir. Ölçekten alınan yüksek puan yaşam doyumunun yüksekliğini ifade etmektedir.

Ölçeğin puanlaması ise şöyledir; Ölçek 5 soruluk 5 dereceli bir ölçektir. Denekler 5 soruya “tamamen katılıyorum” dan (5) “kesinlikle katılmıyorum” a (1) doğru beş dereceli ölçekle değerlendirmişlerdir. Ölçekten alınan yüksek puan memnuniyetin derecesinin yüksekliğini, alınan düşük puan da memnuniyetin derecesinin düşüklüğünü göstermektedir.

2.4.3 Öz Duyarlık Ölçeği

Öz duyarlık ölçeği Neff (2003) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin orijinal formu 26 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Alt boyutlar öz-yargılama, paylaşımların farkında olma, izolasyon, bilinçlilik, öz-sevecenlik ve aşırı özdeşleşmedir. Ölçek kişilerin kendilerine uygulayabilecekleri öz duyarlık yapısını ölçen bir ölçektir. Ölçek “1 hiçbir zaman”, “2 nadiren”, “3 sık sık”, “4 genellikle” ve “5 her zaman” şeklinde 5’li Likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Öz duyarlık ölçeğinin Türkçeye geçerlik güvenirlik çalışmalarını Akın, Akın ve Abacı (2007) yapmıştır.

2.5 Ön Uygulama

Çalışmamıza katılmayı kabul eden ve örnekleme çıkmayan 10 özel yetenekli öğrenciye ön uygulama yapılmış, bilgi toplama formunda yanlış anlaşılan veya anlaşılmayan sorular düzeltilerek bilgi toplama formuna son şekli verilmiştir.

2.6 İşlem

Araştırmanın problemlerine yanıt bulmak amacı ile “Öz duyarlık ölçeği” “Yaşam Doyumu Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” ndan oluşan paket araştırmacı tarafından 2016-2017 eğitim öğretim yılında Kasım ayının 1.2.3. ve 4. haftalarında Adana Bilim ve Sanat Merkezinde eğitim gören 240 öğrenciye uygulanmıştır. Ancak verilen ölçme araçlarını yanlış ve eksik doldurmalarından dolayı 16 öğrenci araştırma dışında tutulmuştur. Sonuç olarak araştırma 117’si kız ve 107’si erkek olmak üzere toplam 224 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

2.7 Verilerin Analizi

Elde edilen bulgular analizleri için SPSS (Statistical Package for Social Sciences)16.0 programı kullanılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin demografik özelliklerini betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmış, sonra ölçeklerin ve alt boyutlarının puanları için denek sayısı (N), aritmetik ortalama (\bar{x}) ve standart sapma (ss) değerleri saptanmıştır.

Öz duyarlık ölçeği alt faktörleri ve yaşam doyum ölçeği puanı arasındaki korelasyon ilişkisinin saptanması amacıyla Pearson Korelasyon Analizi uygulanmıştır. Ayrıca özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyum ve öz duyarlığın alt faktörleri açısından cinsiyet, sınıf, BİLSEM eğitim programı, örgün

eğitim kurum türü, kardeş sayısı, anne-baba eğitim düzeyi ve çalıştığı sektör, aile geliri ve akademik başarı durumu arasında anlamlı farklılık olup olmadığına bakmak için t-testi ve Anova yapılmıştır. Uygulanan tek yönlü varyans analizi (Anova) sonuçlarının anlamlı bulunduğu durumlarda, farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla post-hoc Tukey testleri uygulanmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 4: Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımı

	Sayı	Yüzde
Kız	117	52,2
Erkek	107	47,8
Toplam	224	100,0

Araştırmaya katılan 224 özel yetenekli öğrencinin; 117'sinin kız (%52,2), 107'sinin erkek (%47,8) olduğu görülmüştür.

Tablo 5: Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf düzeyi

Sınıf	Sayı	Yüzde
2	12	5,4
3	25	11,2
4	35	15,6
5	34	15,2
6	11	4,9
7	44	19,6
8	24	10,7
9	22	9,8
10	8	3,6
11	7	3,1
12	2	,9
Toplam	224	100,0

Araştırmaya katılan 224 özel yetenekli öğrencinin; 44'ü (%19,6) 7.sınıf, 35'i (%15,6) 4.sınıf, 34'ü (%15,2) 5.sınıf, 25'i (%11,2) 3.sınıf, 24'ü (%10,7) 8.sınıf, 22'si (%9,8) 9.sınıf, 12'si (%5,4) 2.sınıf, 11'i (%4,9) 6.sınıf, 8'i (%3,6) 10.sınıf, 7'si (%3,1) 11.sınıf, 2'si (%0,9) 12.sınıf olarak saptanmıştır.

Tablo 6: Araştırmaya katılan öğrencilerin Bilim ve Sanat Merkezi eğitim grupları

	Sayı	Yüzde
DESTEK	62	27,7
BYFP	48	21,4
ÖYGP	61	27,2
PROJE	53	23,7
Toplam	224	100,0

Araştırmaya katılan 224 özel yetenekli öğrencinin; 62'sinin (%27,7) DESTEK, 61'inin (%27,2) ÖYGP, 53'ünün (%23,7) PROJE, 48'inin (%21,4) BYFP olduğu görülmüştür.

Tablo 7: Araştırmaya katılan öğrencilerin örgün eğitim gördükleri kurumlar

	Sayı	Yüzde
Özel okul	109	48,7
Devlet okulu	115	51,3
Toplam	224	100,0

Araştırmaya katılan 224 özel yetenekli öğrencinin; 115'inin (%51,3) devlet okulunda, 109'unun (%48,7) özel okulda eğitim gördüğü saptanmıştır.

Tablo 8: Araştırmaya katılan öğrencilerin kardeş sayıları

	Sayı	Yüzde
Tek çocuk	40	17,9
1	115	51,3
2-4	69	30,8
Toplam	224	100,0

Araştırmaya katılan 224 özel yetenekli öğrencinin; 115'inin (%51,3) 1, 69'unun (%30,8) 2-4 kardeşe sahip olduğu, 40'ının (%17,9) tek çocuk olduğu görülmüştür.

Tablo 9: Araştırmaya katılan öğrencilerin anne eğitim durumları

	Sayı	Yüzde
Bir Okul Mezunu Değil	2	,9
İlköğretim	11	4,9
Lise	43	19,2
Üniversite	131	58,5
Yüksek lisans/Doktora	37	16,5
Toplam	224	100,0

Araştırmaya katılan 224 özel yetenekli öğrencinin annelerinin eğitim düzeylerinin; 131'inin (%58,5) Üniversite, 43'ünün (%19,2) Lise, 37'sinin (%16,5) Yüksek Lisans/Doktora, 11'inin (%4,9) İlköğretim, 2'sinin (%0,9) Bir okul mezunu değil, olduğu görülmüştür.

Tablo 10: Araştırmaya katılan öğrencilerin baba eğitim durumları

	Sayı	Yüzde
İlköğretim	6	2,7
Lise	21	9,4
Üniversite	146	65,2
Yüksek lisans/Doktora	51	22,8
Toplam	224	100,0

Araştırmaya katılan 224 özel yetenekli öğrencinin babalarının eğitim düzeylerinin; 146'sının (%65,2) Üniversite, 51'inin (%22,8) Yüksek Lisans/Doktora, 21'inin (%9,4) Lise, 6'sının (%2,7) İlköğretim olduğu görülmüştür.

Tablo 11: Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin çalıştıkları sektör

	Sayı	Yüzde
Kamu	109	48,7
Özel	28	12,5
Serbest meslek	9	4,0
Emekli	5	2,2
Çalışmıyor	73	32,6
Toplam	224	100,0

Araştırmaya katılan 224 özel yetenekli öğrencinin annelerinin çalıştıkları sektörlerin; 109'unun (%48,7) kamu, 73'ünün (%32,6) çalışmıyor, 28'inin (%12,5) özel, 9'unun (%4,0) serbest meslek, 5'inin (%2,2) emekli olduğu görülmüştür.

Tablo 12: Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının çalıştıkları sektör

	Sayı	Yüzde
Kamu	108	48,2
Özel	63	28,1
Serbest meslek	36	16,1
Emekli	15	6,7
Çalışmıyor	2	,9
Toplam	224	100,0

Araştırmaya katılan 224 özel yetenekli öğrencinin babalarının çalıştıkları sektörlerin; 108'inin (%48,2) kamu, 63'ünün (%28,1) özel, 36'sının (%16,1) serbest meslek, 15'inin (%6,7) emekli, 2'sinin (%0,9) çalışmıyor olduğu görülmüştür.

Tablo 13: Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin aylık gelir düzeyleri

TL	Sayı	Yüzde
-1500	10	4,5
1501-2000	14	6,2
2001-2500	14	6,2
2501-3000	23	10,3
3001-3500	27	12,1
3501-	136	60,7
Toplam	224	100,0

Araştırmaya katılan 224 özel yetenekli öğrencinin ailelerinin aylık gelir düzeylerinin; 136'sı (%60,7) 3501- , 27'si (%12,1) 3001-3500, 23'ü (%10,3) 2501-3000, 14'ü (%6,2) 1501-2000, 14'ü (%6,2) 2001-2500, 10'u (%4,5) -1500 olarak saptanmıştır.

Tablo 14: Araştırmaya katılan öğrencilerin kendilerine göre akademik başarı düzeyleri

	Sayı	Yüzde
Çok iyi	147	65,6
İyi	65	29,0
Orta	10	4,5
Kötü	2	,9
Toplam	224	100,0

Araştırmaya katılan 224 özel yetenekli öğrencinin kendilerine göre akademik başarı düzeylerini; 147'sinin (%65,6) çok iyi, 65'inin (%29,0) iyi, 10'unun (%4,5) orta, 2'sinin (%0,9) kötü olarak değerlendirdiği gözlenmiştir.

- ✓ Yaşam doyum ölçeğinden elde edilen puanlar açısından cinsiyete göre anlamlı farklar bulunamamıştır.
- ✓ Yaşam doyum ölçeğinden elde edilen puanlar açısından sınıfa göre anlamlı farklar bulunamamıştır.
- ✓ Yaşam doyum ölçeğinden elde edilen puanlar açısından eğitim grubuna göre anlamlı farklar bulunduğu görülmüştür. (F(1,224)=16,239 P<,05) farkı oluşturan eğitim grupları için grup ortalamaları sırasıyla (21,32) (20,67) (20,31) ve (16,51)'dir.
- ✓ Yaşam doyum ölçeğinden elde edilen puanlar açısından örgün eğitim görülen kurum türüne göre anlamlı farklar bulunamamıştır.
- ✓ Yaşam doyum ölçeğinden elde edilen puanlar açısından kardeş sayısına göre anlamlı farklar bulunamamıştır.
- ✓ Yaşam doyum ölçeğinden elde edilen puanlar açısından anne eğitim düzeyine göre anlamlı farklar bulunduğu görülmüştür. (F(1,224)=3,851 P<,05) farkı oluşturan eğitim düzeyleri için grup ortalamaları sırasıyla (13,00) (19,27) (18,14) (20,50) (19,59)'dur.
- ✓ Yaşam doyum ölçeğinden elde edilen puanlar açısından baba eğitim düzeyine göre anlamlı farklar bulunamamıştır.
- ✓ Yaşam doyum ölçeğinden elde edilen puanlar açısından annenin çalıştığı sektöre göre anlamlı farklar bulunamamıştır.
- ✓ Yaşam doyum ölçeğinden elde edilen puanlar açısından babanın çalıştığı sektöre göre anlamlı farklar bulunamamıştır.
- ✓ Yaşam doyum ölçeğinden elde edilen puanlar açısından ailenin aylık gelir düzeyine göre anlamlı farklar bulunduğu görülmüştür. (F(1,224)=1,226 P<,05) farkı oluşturan aylık gelir düzeyleri için grup ortalamaları sırasıyla (18,50) (18,64) (17,71) (19,70) (19,89) (20,18)'dir.
- ✓ Yaşam doyum ölçeğinden elde edilen puanlar açısından akademik başarı düzeyine göre anlamlı farklar bulunamamıştır.

Tablo 15: Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyumu ve öz duyarlılık ölçeğinden aldıkları puanlara ait N, X ve ss değerleri

	N	X	SS
Yaşam Doyumu	224	19,77	4,362
Aşırı Özdeşleşme	224	2,6484	1,02519
Bilinçlilik	224	3,4955	0,85592
İzolasyon	224	2,5045	0,98217
Paylaşımların Bilincinde Olma	224	3,3025	0,99030
Öz Sevecenlik	224	3,4315	0,92264
Öz Yargılama	224	2,3420	0,91369
Öz Duyarlılık Toplam	224	2,9541	0,49433

Tablo 15 de görüldüğü üzere özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyumu ölçeğinden aldıkları toplam puan ortalaması $X=19.77$, standart sapması $ss=4.36$ çıkmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlılık ölçeği, aşırı özdeşleşme alt boyutunun aritmetik ortalaması $X=2.64$, standart sapması $ss=1.02$; bilinçlilik alt boyutunun aritmetik ortalaması $X=3.49$, standart sapması $ss=0.85$; izolasyon alt boyutunun aritmetik ortalaması $X=2.50$, standart sapması $ss=0.98$; paylaşımların bilincinde olma alt boyutunun aritmetik ortalaması $X=3.30$, standart sapması $ss=0.99$; öz sevecenlik alt boyutunun aritmetik ortalaması $X=3.43$, standart sapması $ss=0.92$; öz yargılama alt boyutunun aritmetik ortalaması $X=2.34$, standart sapması $ss=0,91$; öz duyarlılık toplam alt boyutunun aritmetik ortalaması $X=2.95$, standart sapması $ss=0,49$; olarak belirlenmiştir. Buna göre öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutlarının alınan puanlara göre en yüksek puandan en düşük puana göre sıralaması bilinçlilik öz sevecenlik paylaşımların bilincinde olma aşırı özdeşleşme izolasyon ve öz yargılama şeklindedir. Öz duyarlılık toplam puanının yorumlanması: 1-2.5 arası puanlar düşük, 2.5-3.5 arası puanlar orta ve 3.5-5 arası puanlar yüksek şeklinde olduğundan elde edilen toplam öz duyarlılık puanı $X=2.95$ orta düzeyde öz duyarlılığı göstermektedir.

Araştırmanın örneklerini oluşturan özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyum ölçeğinden aldıkları puanlarla öz duyarlılık ölçeği alt boyutları puanları arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla yapılan pearson korelasyon analizi puanları Tablo 16'dadır.

Tablo 16: Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin yaşam doyum ölçeğinden aldıkları puanlarla öz duyarlılık ölçeği alt boyutları puanları arasındaki ilişkileri incelemek amacıyla yapılan pearson korelasyon analizi

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7
Öz sevecenlik (1)	1,0						
Öz yargılama (2)	-.30**	1,0					
Paylaşımların bilincinde olma (3)	.64**	-.18**	1				
İzolasyon (4)	-.26**	.67**	-.13*	1			
Bilinçlilik (5)	.64**	-.25**	.54**	-.26**	1		
Aşırı özdeşleşme (6)	-.25**	.70**	-.17**	.67**	-.23 **	1	
Yaşam doyumu (7)	.44**	-.27**	.44**	-.15*	.27**	-.18**	1

**p<.01*p<.05

Tablo 16 incelendiğinde öz duyarlılığın öz sevecenlik boyutu ile yaşam doyumu arasında ($r=.44$; $p<.01$) arasında pozitif ve orta düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. İkinci olarak öz duyarlılığın öz yargılama boyutuyla yaşam doyumu ($r=-.30$; $p<.01$) arasında negatif ve orta düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Üçüncü olarak öz duyarlılığın paylaşımların bilincinde olma boyutu ile yaşam doyumu ($r=.44$; $p<.01$) arasında pozitif ve orta düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Dördüncü olarak öz duyarlılığın izolasyon boyutu ile yaşam doyumu ($r=-.15$; $p<.01$) arasında pozitif ve zayıf düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Beşinci olarak öz duyarlılığın bilinçlilik boyutu ile yaşam doyumu arasında ($r=.27$; $p<.01$) arasında pozitif ve zayıf bir ilişki olduğu görülmektedir. Altıncı olarak öz duyarlılığın aşırı özdeşleşme boyutu ile yaşam doyumu arasında ($r=-.18$; $p<.01$) arasında negatif ve zayıf ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 17: Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin cinsiyete göre öz duyarlılık düzeylerinin farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklemeler için t-test analiz sonuçları

Bağımlı Değişken	Cinsiyet	N	X	ss	t	SD	p
Öz Duyarlılık	Kadın	117	3,00	0,45	1,52	222	,128
	Erkek	107	2,90	0,53			
Öz Sevecenlik	Kadın	117	3,45	0,91	,328	222	,743
	Erkek	107	3,41	0,93			
Öz Yargılama	Kadın	117	2,36	0,96	,437	222	,663
	Erkek	107	2,31	0,85			
Paylaşımların Bilincinde Olma	Kadın	117	3,44	0,89	2,33	222	,020
	Erkek	107	3,14	1,06			
İzolasyon	Kadın	117	2,56	1,04	,916	222	,361
	Erkek	107	2,64	0,91			

Bilinçlilik	Kadın	117	3,52	0,82	,628	222	,531
	Erkek	107	3,45	0,88			
Aşırı Özdeşleşme	Kadın	117	2,65	1,04	,082	222	,934
	Erkek	107	2,64	1,00			

Tablo 17’de görüldüğü gibi cinsiyete göre özel yetenekli öğrencilerin aşırı özdeşleşme toplam puanları $t(222)=,082$; $p=,934$. Öz sevecenlik toplam puanları $t(222)=,328$; $p=,743$. Öz yargılama toplam puanları $t(222)=,437$; $p=,663$. Bilinçlilik toplam puanları $t(222)=,628$; $p=,531$. İzolasyon toplam puanları $t(222)=,916$; $p=,361$. Öz duyarlık toplam puanları $t(222)=1,52$; $p=0,128$. şeklindedir. Puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır.

Paylaşımların bilincinde olma alt boyutu toplam puanları $t(222)=2,33$; $p=,020$ şeklindedir. Buna göre kızların ortalaması erkeklerininkine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 18: Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin eğitim gördüğü kuruma göre öz duyarlık düzeylerinin farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan bağımsız örneklemeler için t-test analiz sonuçları

Bağımlı Değişken	Eğitim Gördüğü Kurum	N	X	ss	t	SD	p
Öz Duyarlık	Devlet	108	2,96	0,49	0,41	220	0,68
	Özel	114	2,93	0,49			
Öz Sevecenlik	Devlet	108	3,45	0,93	0,43	220	0,66
	Özel	114	3,40	0,92			
Öz Yargılama	Devlet	108	2,40	0,95	1,00	220	0,31
	Özel	114	2,28	0,88			
Paylaşımların Bilincinde Olma	Devlet	108	3,26	1,01	-0,42	220	0,67
	Özel	114	3,32	0,96			
İzolasyon	Devlet	108	2,50	1,00	0,01	220	0,98
	Özel	114	2,50	0,97			
Bilinçlilik	Devlet	108	3,46	0,88	-0,51	220	0,61
	Özel	114	3,52	0,83			
Aşırı Özdeşleşme	Devlet	108	2,70	1,06	0,72	220	0,46
	Özel	114	2,60	0,99			

Tablo 18’de görüldüğü gibi eğitim gördüğü kuruma göre özel yetenekli öğrencilerin izolasyon toplam puanları $t(220)=0,01$; $p=0,98$. Öz duyarlık toplam puanları $t(220)=0,41$; $p=0,68$. Paylaşımların

bilincinde olma alt boyutu toplam puanları $t(220)=-0,42$; $p= 0,67$. Öz sevecenlik toplam puanları $t(220)=0,43$; $p=0,66$. Bilinçlilik toplam puanları $t(220)=-0,51$; $p=0,61$. Puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır.

Aşırı özdeşleşme alt boyutu toplam puanları $t(220)=0,72$; $p= 0,46$ Öz yargılama alt boyutu toplam puanları $t(220)=1,00$; $p=0,31$ şeklindedir. Buna göre devlet okuluna giden öğrencilerin ortalaması özel okula gidenlerinkine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 19: Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin sınıflara göre öz duyarlık düzeylerinin farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	SD	KO	F	P	Anlamlı Fark
Öz Duyarlık	Gruplar arası	3,161	10	,316	1,312	,226	-
	Gruplar içi	51,32	213				
	Toplam	54,493	223	,241			
Öz Sevecenlik	Gruplar arası	25,088	10	2,509	3,244	,001	+
	Gruplar içi	164,743	213				
	Toplam	189,831	223	,773			
Öz Yargılama	Gruplar arası	17,917	10	1,792	2,268	,015	+
	Gruplar içi	168,249	213				
	Toplam	186,166	223	,790			
Paylaşımların Bilincinde Olma	Gruplar arası	17,012	10	1,701	1,797	,063	-
	Gruplar içi	201,684	213				
	Toplam	218,696	223	,947			
İzolasyon	Gruplar arası	13,320	10	1,332	1,406	,179	-
	Gruplar içi	201,801	213				
	Toplam	215,121	223	,947			
Bilinçlilik	Gruplar arası	8,648	10	,865	1,190	,299	-
	Gruplar içi	154,723	213				
	Toplam	163,371	223	,726			
Aşırı Özdeşleşme	Gruplar arası	8,477	10	,848	,799	,630	-
	Gruplar içi	225,900	213				
	Toplam	234,377	223	1,061			

Tablo 19 incelendiğinde sınıflara göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. ($F(10,213)=1,312$; $p=,226$). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise öz yargılama ($F(10,213)=2,268$; $p=,015$), öz sevecenlik ($F(10,213)=3,244$; $p=,001$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu ancak aşırı özdeşleşme ($F(10,213)=,799$; $p=,630$), bilinçlilik ($F(10,213)=1,190$; $p=,299$), izolasyon ($F(10,213)= 1,406$; $p=,179$), paylaşımların bilincinde olma

($F(10,213)=1,797$; $p=,063$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonucundan öz sevecenliğe göre sıralama 10-7-9-12-8-11-5-2-3-4-6; öz yargılamaya göre sıralama 2-5-4-6-8-3-11-7-12-9-10 olarak saptanmıştır. ($p<,05$)

Tablo 20: Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin bilim sanat gruplarına göre öz duyarlık düzeyleri arasındaki ilişki

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	SD	KO	F	P	Anlamlı Fark
Öz Duyarlık	Gruplar arası	1,685	3	,562	2,340	,074	-
	Gruplar içi	52,808	220				
	Toplam	54,493	223	,240			
Öz Sevecenlik	Gruplar arası	14,572	3	4,857	6,098	,001	+
	Gruplar içi	175,528	220				
	Toplam	189,831	223	,797			
Öz Yargılama	Gruplar arası	12,228	3	4,076	5,155	,002	+
	Gruplar içi	173,938	220				
	Toplam	186,166	223	,791			
Paylaşımların Bilincinde Olma	Gruplar arası	7,160	3	2,387	2,482	,062	-
	Gruplar içi	211,536	220				
	Toplam	218,696	223	,962			
İzolasyon	Gruplar arası	7,997	3	2,666	2,831	,039	+
	Gruplar içi	207,124	220				
	Toplam	215,121	223	,941			
Bilinçlilik	Gruplar arası	2,986	3	,995	1,365	,254	-
	Gruplar içi	160,384	220				
	Toplam	163,371	223	,729			
Aşırı Özdeşleşme	Gruplar arası	2,795	3	,932	,885	,450	-
	Gruplar içi	231,582	220				
	Toplam	234,377	223	1,053			

Tablo 20 incelendiğinde Bilim ve Sanat Merkezi Eğitim guruplarına göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır ($F(3,220)=2,340$; $p=,074$). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise izolasyon ($F(3,220)=2,831$; $p=,039$), öz yargılama ($F(3,220)=5,155$; $p=,002$), öz sevecenlik ($F(3,220)=6,098$; $p=,001$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu ancak aşırı

özdeşleşme ($F(3,220)=,885$; $p=,450$), bilinçlilik ($F(3,220)=1,365$; $p=,254$), paylaşımların bilincinde olma ($F(3,220)=2,482$; $p=,062$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda Öz sevecenlik alt boyutuna göre ($F(1,224)=6,09$ $P<,05$) farkı oluşturan eğitim grupları için grup ortalamaları sırasıyla Destek (3,76) BYFP(3,56) ÖYGP (3,26) ve Proje(3,11)'dir. Öz yargılama alt boyutuna göre ($F(1,224)=5,15$ $P<,05$) farkı oluşturan eğitim grupları için grup ortalamaları sırasıyla DESTEK (2,17) BYFP(2,22) ÖYGP (2,24) ve PROJE(2,75)'dir. İzolasyon alt boyutuna göre ($F(1,224)=2,83$ $P<,05$) farkı oluşturan eğitim grupları için grup ortalamaları sırasıyla DESTEK (2,43) BYFP(2,35) ÖYGP (2,39) ve PROJE(2,83)'dür ($p<,05$).

Tablo 21: Özel yetenekli öğrencilerin kardeş sayılarına göre öz duyarlık düzeyleri arasındaki ilişki

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	SD	KO	F	P	Anlamlı Fark
Öz Duyarlık	Gruplar arası	,336	2	,168	,686	,505	-
	Gruplar içi	54,157	221				
	Toplam	54,493	223	,245			
Öz Sevecenlik	Gruplar arası	,632	2	,316	,369	,692	-
	Gruplar içi	189,198	221				
	Toplam	189,831	223	,856			
Öz Yargılama	Gruplar arası	,748	2	,374	,446	,641	-
	Gruplar içi	185,418	221				
	Toplam	186,166	223	,839			
Paylaşımların Bilincinde Olma	Gruplar arası	,766	2	,383	,388	,679	-
	Gruplar içi	217,930	221				
	Toplam	218,696	223	,986			
İzolasyon	Gruplar arası	,895	2	,447	,461	,631	-
	Gruplar içi	214,226	221				
	Toplam	215,121	223	,969			
Bilinçlilik	Gruplar arası	,478	2	,239	,324	,723	-
	Gruplar içi	162,893	221				
	Toplam	163,371	223	,737			
Aşırı Özdeşleşme	Gruplar arası	,647	2	,323	,306	,737	-
	Gruplar içi	233,730	221				
	Toplam	234,377	223	1,058			

Tablo 21 incelendiğinde kardeş sayılarına göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. ($F(2,221)=,686$; $p=,505$). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise aşırı özdeşleşme ($F(2,221)=,306$; $p=,737$), bilinçlilik ($F(2,221)=,324$; $p=,723$), öz sevecenlik ($F(2,221)=,369$; $p=,692$), paylaşımların bilincinde olma ($F(2,221)=,388$; $p=,679$), öz yargılama ($F(2,221)=,446$; $p=,641$), izolasyon ($F(2,221)=,461$; $p=,631$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Tablo 22: Özel yetenekli öğrencilerin anne eğitim durumlarına göre öz duyarlık düzeyleri arasındaki ilişki

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	SD	KO	F	P	Anlamlı Fark
Öz Duyarlık	Gruplar arası	,867	4	,217	,886	,473	-
	Gruplar içi	53,626	219				
	Toplam	54,493	223	,245			
Öz Sevecenlik	Gruplar arası	7,386	4	1,846	2,216	,068	-
	Gruplar içi	182,445	219				
	Toplam	189,831	223	,833			
Öz Yargılama	Gruplar arası	2,205	4	,551	,656	,623	-
	Gruplar içi	183,960	219				
	Toplam	186,166	223	,840			
Paylaşımların Bilincinde Olma	Gruplar arası	4,806	4	1,202	1,230	,299	-
	Gruplar içi	213,890	219				
	Toplam	218,696	223	,977			
İzolasyon	Gruplar arası	3,634	4	,908	,941	,441	-
	Gruplar içi	211,487	219				
	Toplam	215,121	223	,966			
Bilinçlilik	Gruplar arası	3,483	4	,871	1,193	,315	-
	Gruplar içi	159,887	219				
	Toplam	163,371	223	,730			
Aşırı Özdeşleşme	Gruplar arası	4,207	4	1,052	1,001	,408	-
	Gruplar içi	230,170	219				
	Toplam	234,377	223	1,051			

Tablo 22 incelendiğinde anne eğitim durumlarına göre Özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır.

($F(4,219)=,886$; $p=,473$). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise öz yargılama ($F(4,219)=,656$; $p=,623$), izolasyon ($F(4,219)=,941$; $p=,441$), aşırı özdeşleşme ($F(4,219)=1,001$; $p=,408$), bilinçlilik ($F(4,219)=1,193$; $p=,315$), paylaşımların bilincinde olma ($F(4,219)=1,230$; $p=,299$), öz sevecenlik ($F(4,219)=2,216$; $p=,068$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Tablo 23: Özel yetenekli öğrencilerin baba eğitim durumlarına göre öz duyarlık düzeyleri arasındaki ilişki

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	SD	KO	F	P	Anlamlı Fark
Öz Duyarlık	Gruplar arası	,097	3	,032	,131	,942	-
	Gruplar içi	54,396	220				
	Toplam	54,493	223	,247			
Öz Sevecenlik	Gruplar arası	,527	3	,176	,204	,893	-
	Gruplar içi	189,304	220				
	Toplam	189,831	223	,860			
Öz Yargılama	Gruplar arası	1,704	3	,568	,677	,567	-
	Gruplar içi	184,461	220				
	Toplam	186,166	223	,838			
Paylaşımların Bilincinde Olma	Gruplar arası	1,150	3	,383	,388	,762	-
	Gruplar içi	217,547	220				
	Toplam	218,696	223	,989			
İzolasyon	Gruplar arası	2,775	3	,925	,958	,413	-
	Gruplar içi	212,345	220				
	Toplam	215,121	223	,965			
Bilinçlilik	Gruplar arası	,823	3	,274	,371	,774	-
	Gruplar içi	162,548	220				
	Toplam	163,371	223	,739			
Aşırı Özdeşleşme	Gruplar arası	1,080	3	,360	,340	,797	-
	Gruplar içi	233,296	220				
	Toplam	234,377	223	1,060			

Tablo 23 incelendiğinde baba eğitim durumlarına göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. ($F(3,220)=,131$; $p=,942$). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise öz sevecenlik ($F(3,220)=,204$; $p=,893$), aşırı özdeşleşme ($F(3,220)=,340$; $p=,797$), bilinçlilik ($F(3,220)=,371$; $p=,774$), paylaşımların bilincinde olma ($F(3,220)=,388$; $p=,762$), öz yargılama ($F(3,220)=,677$; $p=,567$), izolasyon ($F(3,220)=,958$; $p=,413$), puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Tablo 24: Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin annelerinin çalıştıkları sektörlere göre öz duyarlık düzeyleri arasındaki ilişki

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	SD	KO	F	P	Anlamlı Fark
Öz Duyarlık	Gruplar arası	1,563	4	,391	1,617	,171	-
	Gruplar içi	52,930	219				
	Toplam	54,493	223	,242			
Öz Sevecenlik	Gruplar arası	9,483	4	2,371	2,879	,024	+
	Gruplar içi	180,348	219				
	Toplam	189,831	223	,824			
Öz Yargılama	Gruplar arası	4,064	4	1,016	1,222	,302	-
	Gruplar içi	182,101	219				
	Toplam	186,166	223	,832			
Paylaşımların Bilincinde Olma	Gruplar arası	5,046	4	1,262	1,293	,274	-
	Gruplar içi	213,650	219				
	Toplam	218,696	223	,976			
İzolasyon	Gruplar arası	8,337	4	2,084	2,207	,069	-
	Gruplar içi	206,784	219				
	Toplam	215,121	223	,944			
Bilinçlilik	Gruplar arası	6,076	4	1,519	2,115	,080	-
	Gruplar içi	157,295	219				
	Toplam	163,371	223	,718			
Aşırı Özdeşleşme	Gruplar arası	6,699	4	1,675	1,611	,173	-
	Gruplar içi	227,678	219				
	Toplam	234,377	223	1,040			

Tablo 24 incelendiğinde annelerinin çalıştığı sektöre göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. (F(4,219)=1,617; p=,171). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise öz sevecenlik (F(4,219)=2,879 p=,024) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu ancak öz yargılama (F(4,219)=1,222; p=,302), paylaşımların bilincinde olma (F(4,219)=1,293; p=,274), aşırı özdeşleşme (F(4,219)=1,611; p=,173), bilinçlilik (F(4,219)=2,115; p=,080), izolasyon (F(4,219)=2,207; p=,069) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda Öz sevecenlik alt boyutuna göre

($F(4,219)=2,879$ $p=,024$) farkı oluşturan annenin çalıştığı sektör için grup ortalamaları sırasıyla Çalışmıyor (3,17) Emekli (3,44) Kamu (3,51) Özel (3,57) ve Serbest Meslek (4,04)'dür ($p<,05$).

Tablo 25: Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin babalarının çalıştıkları sektörlerle göre öz duyarlık düzeyleri arasındaki ilişki

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	SD	KO	F	P	Anlamlı Fark
Öz Duyarlık	Gruplar arası	1,233	4	,308	1,268	,284	-
	Gruplar içi	53,260	219				
	Toplam	54,493	223	,243			
Öz Sevecenlik	Gruplar arası	6,596	4	1,649	1,971	,100	-
	Gruplar içi	183,235	219				
	Toplam	189,831	223	,837			
Öz Yargılama	Gruplar arası	8,303	4	2,076	2,556	,040	+
	Gruplar içi	177,862	219				
	Toplam	186,166	223	,812			
Paylaşımların Bilincinde Olma	Gruplar arası	8,630	4	2,157	2,249	,065	-
	Gruplar içi	210,067	219				
	Toplam	218,696	223	,959			
İzolasyon	Gruplar arası	11,315	4	2,829	3,040	,018	+
	Gruplar içi	203,806	219				
	Toplam	215,121	223	,931			
Bilinçlilik	Gruplar arası	2,580	4	,645	,878	,478	-
	Gruplar içi	160,791	219				
	Toplam	163,371	223	,734			
Aşırı Özdeşleşme	Gruplar arası	15,240	4	3,810	3,808	,005	+
	Gruplar içi	219,137	219				
	Toplam	234,377	223	1,001			

Tablo 25 incelendiğinde babalarının çalıştığı sektöre göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. ($F(4,219)=1,268$; $p=,284$). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise öz yargılama ($F(4,219)=2,556$; $p=,040$), izolasyon ($F(4,219)=3,040$; $p=,018$) aşırı özdeşleşme ($F(4,219)=3,808$; $p=,005$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu ancak bilinçlilik ($F(4,219)=,878$; $p=,478$), öz sevecenlik ($F(4,219)=1,971$ $p=,100$), paylaşımların bilincinde olma ($F(4,219)=2,249$; $p=,065$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda Öz yargılama alt boyutuna göre ($F(4,219)=2,556$; $p=,040$) farkı oluşturan babanın çalıştığı sektör için grup ortalamaları sırasıyla Çalışmıyor (1,00) Serbest Meslek (2,23) Kamu (2,29) Özel (2,41) Emekli (2,84) 'dür. İzolasyon alt boyutuna göre ($F(4,219)=3,040$; $p=,018$) grup ortalamaları sırasıyla Çalışmıyor (1,25) Serbest Meslek (2,26) Kamu (2,44) Özel (2,65) Emekli (3,03) 'dür. Aşırı özdeşleşme alt boyutuna göre ($F(4,219)=3,808$; $p=,005$) grup ortalamaları sırasıyla Çalışmıyor (1,00) Serbest Meslek (2,46) Kamu (2,55) Özel (2,82) Emekli (3,26) 'dır ($p<,05$).

Tablo 26: Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin ailelerinin aylık toplam gelirlerine göre öz duyarlık düzeyleri arasındaki ilişki

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	SD	KO	F	P	Anlamlı Fark
Öz Duyarlık	Gruplar arası	1,427	5	,285	1,173	,324	-
	Gruplar içi	53,066	218				
	Toplam	54,493	223	,243			
Öz Sevecenlik	Gruplar arası	3,216	5	,643	,751	,586	-
	Gruplar içi	186,615	218				
	Toplam	189,831	223	,856			
Öz Yargılama	Gruplar arası	3,317	5	,663	,791	,557	-
	Gruplar içi	182,849	218				
	Toplam	186,166	223	,839			
Paylaşımların Bilincinde Olma	Gruplar arası	6,399	5	1,280	1,314	,259	-
	Gruplar içi	212,297	218				
	Toplam	218,696	223	,974			
İzolasyon	Gruplar arası	6,607	5	1,321	1,382	,232	-
	Gruplar içi	208,513	218				
	Toplam	215,121	223	,956			
Bilinçlilik	Gruplar arası	4,777	5	,955	1,313	,259	-
	Gruplar içi	158,594	218				
	Toplam	163,371	223	,727			
Aşırı Özdeşleşme	Gruplar arası	5,765	5	1,153	1,099	,362	-
	Gruplar içi	228,612	218				
	Toplam	234,377	223	1,049			

Tablo 26 incelendiğinde ailelerinin toplam aylık gelir düzeylerine göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. ($F(5,218)=1,173$; $p=,324$). Öz duyarlık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise öz sevecenlik ($F(5,218)=,751$; $p=,586$), öz yargılama ($F(5,218)=,791$; $p=,557$), aşırı özdeşleşme ($F(5,218)=1,099$; $p=,362$), paylaşımların bilincinde olma ($F(5,218)=1,314$; $p=,259$), bilinçlilik

($F(5,218)=1,313$; $p=,259$), izolasyon ($F(5,218)=1,382$; $p=,232$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Tablo 27: Araştırmaya katılan özel yetenekli öğrencilerin akademik başarılarına göre öz duyarlık düzeyleri arasındaki ilişki

Bağımlı Değişken	Varyansın Kaynağı	KT	SD	KO	F	P	Anlamlı Fark
Öz Duyarlık	Gruplar arası	1,113	3	,371	1,529	,208	-
	Gruplar içi	53,380	220				
	Toplam	54,493	223	,243			
Öz Sevecenlik	Gruplar arası	13,312	3	4,437	5,530	,001	+
	Gruplar içi	176,519	220				
	Toplam	189,831	223	,802			
Öz Yargılama	Gruplar arası	3,227	3	1,076	1,294	,277	-
	Gruplar içi	182,939	220				
	Toplam	186,166	223	,832			
Paylaşımların Bilincinde Olma	Gruplar arası	13,406	3	4,469	4,789	,003	+
	Gruplar içi	205,290	220				
	Toplam	218,696	223	,933			
İzolasyon	Gruplar arası	6,411	3	2,137	2,253	,083	-
	Gruplar içi	208,709	220				
	Toplam	215,121	223	,949			
Bilinçlilik	Gruplar arası	7,585	3	2,528	3,570	,015	+
	Gruplar içi	155,786	220				
	Toplam	163,371	223	,708			
Aşırı Özdeşleşme	Gruplar arası	1,028	3	,343	,323	,809	-
	Gruplar içi	233,349	220				
	Toplam	234,377	223	1,061			

Tablo 27 incelendiğinde akademik başarılarına göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. ($F(3,220)=1,529$; $p=,208$). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise bilinçlilik ($F(3,220)=3,570$; $p=,015$), paylaşımların bilincinde olma ($F(3,220)=4,789$; $p=,003$), öz sevecenlik ($F(3,220)=5,530$; $p=,001$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu ancak aşırı

özdeşleşme ($F(3,220)=,323$; $p=,809$), öz yargılama ($F(3,220)=,1,294$; $p=,277$), izolasyon ($F(3,220)=2,253$; $p=,083$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda öz sevecenlik alt boyutuna göre ($F(3,220)=5,530$; $p=,001$) farkı oluşturan akademik başarı düzeyi için grup ortalamaları sırasıyla kötü (2,49) orta (2,84) iyi (3,23) çok iyi (3,57). Paylaşımların bilincinde olma alt boyutuna göre ($F(3,220)=4,789$; $p=,003$) grup ortalamaları sırasıyla kötü (2,57) orta (2,95) iyi (3,04) çok iyi (3,46). Bilinçlilik alt boyutuna göre ($F(3,220)=3,570$; $p=,015$) için grup ortalamaları sırasıyla kötü (2,93) orta (3,05) iyi (3,43) çok iyi (3,57)'dir ($p<,05$).

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmada özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık ve yaşam doyumu düzeylerinin çeşitli değişkenler (cinsiyet, sınıf, BİLSEM eğitim programı, örgün eğitim kurum türü, kardeş sayısı, anne-baba eğitim durumu ve çalıştığı sektör, aile geliri ve akademik başarı durumu) açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın problemlerine yanıt bulmak amacı ile “Öz duyarlık ölçeği” “Yaşam Doyumu Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” ndan oluşan anket verilerinden elde edilen sonuçlara göre:

- ✓ Yaşam doyumu ölçeğinden elde edilen puanlar açısından cinsiyete göre anlamlı farklar bulunamamıştır.
- ✓ Yaşam doyumu ölçeğinden elde edilen puanlar açısından sınıfa göre anlamlı farklar bulunamamıştır.
- ✓ Yaşam doyumu ölçeğinden elde edilen puanlar açısından BİLSEM eğitim grubuna göre anlamlı farklar bulunduğu görülmüştür. ($F(1,224)=16,239$ $P<,05$) farkı oluşturan eğitim grupları için grup ortalamaları sırasıyla (21,32) (20,67) (20,31) ve (16,51)'dir.
- ✓ Yaşam doyumu ölçeğinden elde edilen puanlar açısından örgün eğitim görülen kurum türüne göre anlamlı farklar bulunamamıştır.
- ✓ Yaşam doyumu ölçeğinden elde edilen puanlar açısından kardeş sayısına göre anlamlı farklar bulunamamıştır.
- ✓ Yaşam doyumu ölçeğinden elde edilen puanlar açısından anne eğitim düzeyine göre anlamlı farklar bulunduğu görülmüştür. ($F(1,224)=3,851$ $P<,05$) farkı oluşturan eğitim düzeyleri için grup ortalamaları sırasıyla (13,00) (19,27) (18,14) (20,50) (19,59)'dur.
- ✓ Yaşam doyumu ölçeğinden elde edilen puanlar açısından baba eğitim düzeyine göre anlamlı farklar bulunamamıştır.
- ✓ Yaşam doyumu ölçeğinden elde edilen puanlar açısından annenin çalıştığı sektöre göre anlamlı farklar bulunamamıştır.
- ✓ Yaşam doyumu ölçeğinden elde edilen puanlar açısından babanın çalıştığı sektöre göre anlamlı farklar bulunamamıştır.

- ✓ Yaşam doyum ölçeğinden elde edilen puanlar açısından ailenin aylık gelir düzeyine göre anlamlı farklar bulunduğu görülmüştür. ($F(1,224)=1,226$ $P<,05$) farkı oluşturan aylık gelir düzeyleri için grup ortalamaları sırasıyla (18,50) (18,64) (17,71) (19,70) (19,89) (20,18)'dir.
- ✓ Yaşam doyum ölçeğinden elde edilen puanlar açısından akademik başarı düzeyine göre anlamlı farklar bulunamamıştır.
- ✓ Öz duyarlık ölçeğinin alt boyutlarının alınan puanlara göre en yüksek puandan en düşük puana göre sıralaması bilinçlilik, öz sevecenlik, paylaşımların bilincinde olma, aşırı özdeşleşme, izolasyon ve öz yargılama şeklindedir. Öz duyarlılık toplam puanının yorumlanması: 1-2.5 arası puanlar düşük, 2.5-3.5 arası puanlar orta ve 3.5-5 arası puanlar yüksek şeklinde olduğundan elde edilen toplam öz duyarlılık puanı $X=2.95$ orta düzeyde öz duyarlığı göstermektedir.
- ✓ Öz duyarlığın öz sevecenlik boyutu ile yaşam doyumu arasında ($r=.44$; $p<.01$) arasında pozitif ve orta düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. İkinci olarak öz duyarlılığın öz yargılama boyutuyla yaşam doyumu ($r=-.30$; $p<.01$) arasında negatif ve orta düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Üçüncü olarak öz duyarlılığın paylaşımların bilincinde olma boyutu ile yaşam doyumu ($r=.44$; $p<.01$) arasında pozitif ve orta düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Dördüncü olarak öz duyarlılığın izolasyon boyutu ile yaşam doyumu ($r=-.15$; $p<.01$) arasında pozitif ve zayıf düzeyde ilişki olduğu görülmektedir. Beşinci olarak öz duyarlılığın bilinçlilik boyutu ile yaşam doyumu arasında ($r=.27$; $p<.01$) arasında pozitif ve zayıf bir ilişki olduğu görülmektedir. Altıncı olarak öz duyarlılığın aşırı özdeşleşme boyutu ile yaşam doyumu arasında ($r=-.18$; $p<.01$) arasında negatif ve zayıf ilişki olduğu görülmektedir.
- ✓ Cinsiyete göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlılık toplam puanları $t(222)=1,52$; $p=0,128$. Öz sevecenlik toplam puanları $t(222)=,328$; $p=,743$. Öz yargılama toplam puanları $t(222)=,437$; $p=,663$. İzolasyon toplam puanları $t(222)=,916$; $p=,361$. Bilinçlilik toplam puanları $t(222)=,628$; $p=,531$. Aşırı özdeşleşme toplam puanları $t(222)=,082$; $p=,934$ şeklindedir. Puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. Paylaşımların bilincinde olma alt boyutu toplam puanları $t(222)=2,33$; $p=,020$ şeklindedir. Buna göre kızların ortalaması erkeklerininkine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ Sınıflara göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. ($F(10,213)=1,312$; $p=,226$). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise öz sevecenlik ($F(10,213)=3,244$; $p=,001$), öz yargılama ($F(10,213)=2,268$; $p=,015$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu ancak paylaşımların bilincinde olma ($F(10,213)=1,797$; $p=,063$), izolasyon ($F(10,213)= 1,406$; $p=,179$), bilinçlilik ($F(10,213)=1,190$; $p=,299$), aşırı özdeşleşme ($F(10,213)=,799$; $p=,630$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonucundan öz sevecenliğe göre sıralama 10-7-9-12-8-11-5-2-3-4-6; öz yargılamaya göre sıralama 2-5-4-6-8-3-11-7-12-9-10 olarak saptanmıştır. ($p<,05$)

- ✓ Bilim ve Sanat Merkezi Eğitim guruplarına göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. ($F(3,220)=2,340$; $p=,074$). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından

bakıldığında ise öz sevecenlik ($F(3,220)=6,098$; $p=,001$), öz yargılama ($F(3,220)=5,155$; $p=,002$), izolasyon ($F(3,220)=2,831$; $p=,039$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu ancak paylaşımların bilincinde olma ($F(3,220)=2,482$; $p=,062$), bilinçlilik ($F(3,220)=1,365$; $p=,254$), aşırı özdeşleşme ($F(3,220)=,885$; $p=,450$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda Öz sevecenlik alt boyutuna göre ($F(1,224)=6,09$ $P<,05$) farkı oluşturan eğitim grupları için grup ortalamaları sırasıyla Destek (3,76) BYFP(3,56) ÖYGP (3,26) ve Proje(3,11)'dir. Öz yargılama alt boyutuna göre ($F(1,224)=5,15$ $P<,05$) farkı oluşturan eğitim grupları için grup ortalamaları sırasıyla DESTEK (2,17) BYFP(2,22) ÖYGP (2,24) ve PROJE(2,75)'dir. İzolasyon alt boyutuna göre ($F(1,224)=2,83$ $P<,05$) farkı oluşturan eğitim grupları için grup ortalamaları sırasıyla DESTEK (2,43) BYFP(2,35) ÖYGP (2,39) ve PROJE(2,83)'dür ($p<,05$).

- ✓ Eğitim gördüğü kuruma göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puanları $t(220)=0,41$; $p=0,68$. Öz sevecenlik toplam puanları $t(220)=0,43$; $p=0,66$. Paylaşımların bilincinde olma alt boyutu toplam puanları $t(220)=-0,42$; $p=0,67$. İzolasyon toplam puanları $t(220)=0,01$; $p=0,98$. Bilinçlilik toplam puanları $t(220)=-0,51$; $p=0,61$. Puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır.
- ✓ Öz yargılama alt boyutu toplam puanları $t(220)=1,00$; $p=0,31$ Aşırı özdeşleşme alt boyutu toplam puanları $t(220)=0,72$; $p=0,46$ şeklindedir. Buna göre devlet okuluna giden öğrencilerin ortalaması özel okula gidenlerinkine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür.
- ✓ Kardeş sayılarına göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. ($F(2,221)=,686$; $p=,505$). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise öz sevecenlik ($F(2,221)=,369$; $p=,692$), öz yargılama ($F(2,221)=,446$; $p=,641$), paylaşımların bilincinde olma ($F(2,221)=,388$; $p=,679$), izolasyon ($F(2,221)=,461$; $p=,631$), bilinçlilik ($F(2,221)=,324$; $p=,723$), aşırı özdeşleşme ($F(2,221)=,306$; $p=,737$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.
- ✓ Anne eğitim durumlarına göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. ($F(4,219)=,886$; $p=,473$). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise öz sevecenlik ($F(4,219)=2,216$; $p=,068$), öz yargılama ($F(4,219)=,656$; $p=,623$), paylaşımların bilincinde olma ($F(4,219)=1,230$; $p=,299$), izolasyon ($F(4,219)=,941$; $p=,441$), bilinçlilik ($F(4,219)=1,193$; $p=,315$), aşırı özdeşleşme ($F(4,219)=1,001$; $p=,408$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.
- ✓ Baba eğitim durumlarına göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. ($F(3,220)=,131$; $p=,942$). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise öz sevecenlik ($F(3,220)=,204$; $p=,893$), öz yargılama ($F(3,220)=,677$; $p=,567$), paylaşımların bilincinde olma ($F(3,220)=,388$; $p=,762$), izolasyon ($F(3,220)=,958$; $p=,413$), bilinçlilik ($F(3,220)=,371$; $p=,774$), aşırı özdeşleşme ($F(3,220)=,340$; $p=,797$) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

- ✓ Annelerinin çalıştığı sektöre göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. (F(4,219)=1,617; p=,171). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise öz sevecenlik (F(4,219)=2,879 p=,024) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu ancak öz yargılama (F(4,219)=1,222; p=,302), paylaşımların bilincinde olma (F(4,219)=1,293; p=,274), izolasyon (F(4,219)=2,207; p=,069), bilinçlilik (F(4,219)=2,115; p=,080), aşırı özdeşleşme (F(4,219)=1,611; p=,173) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda Öz sevecenlik alt boyutuna göre (F(4,219)=2,879 p=,024) farkı oluşturan annenin çalıştığı sektör için grup ortalamaları sırasıyla Çalışmıyor (3,17) Emekli (3,44) Kamu (3,51) Özel (3,57) ve Serbest Meslek (4,04)'dür (p<,05).

- ✓ Babalarının çalıştığı sektöre göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. (F(4,219)=1,268; p=,284). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise öz yargılama (F(4,219)=2,556; p=,040), izolasyon (F(4,219)=3,040; p=,018) aşırı özdeşleşme (F(4,219)=3,808; p=,005) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu ancak öz sevecenlik (F(4,219)=1,971 p=,100) paylaşımların bilincinde olma (F(4,219)=2,249; p=,065), bilinçlilik (F(4,219)=,878; p=,478), puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda Öz yargılama alt boyutuna göre (F(4,219)=2,556; p=,040) farkı oluşturan babanın çalıştığı sektör için grup ortalamaları sırasıyla Çalışmıyor (1,00) Serbest Meslek (2,23) Kamu (2,29) Özel (2,41) Emekli (2,84) 'dür. İzolasyon alt boyutuna göre (F(4,219)=3,040; p=,018) grup ortalamaları sırasıyla Çalışmıyor (1,25) Serbest Meslek (2,26) Kamu (2,44) Özel (2,65) Emekli (3,03) 'dür. Aşırı özdeşleşme alt boyutuna göre (F(4,219)=3,808; p=,005) grup ortalamaları sırasıyla Çalışmıyor (1,00) Serbest Meslek (2,46) Kamu (2,55) Özel (2,82) Emekli (3,26) 'dır (p<,05).

- ✓ Ailelerinin toplam aylık gelir düzeylerine göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. (F(5,218)=1,173; p=,324). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise öz sevecenlik (F(5,218)=,751; p=,586), öz yargılama (F(5,218)=,791; p=,557), paylaşımların bilincinde olma (F(5,218)=1,314; p=,259), izolasyon (F(5,218)=1,382; p=,232), bilinçlilik (F(5,218)=1,313; p=,259), aşırı özdeşleşme (F(5,218)=1,099; p=,362) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

- ✓ Akademik başarılarına göre özel yetenekli öğrencilerin öz duyarlık toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olmadığı saptanmıştır. (F(3,220)=1,529; p=,208). Öz duyarlılık ölçeğinin alt boyutları açısından bakıldığında ise öz sevecenlik (F(3,220)=5,530; p=,001), paylaşımların bilincinde olma (F(3,220)=4,789; p=,003), bilinçlilik (F(3,220)=3,570; p=,015) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olduğu ancak öz yargılama (F(3,220)=,1294; p=,277), izolasyon (F(3,220)=2,253; p=,083), aşırı özdeşleşme (F(3,220)=,323; p=,809) puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı düzeyde olmadığı görülmüştür.

Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla tamamlayıcı post-hoc Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonucunda öz sevecenlik alt

boyutuna göre ($F(3,220)=5,530$; $p=,001$) farkı oluşturan akademik başarı düzeyi için grup ortalamaları sırasıyla kötü (2,49) orta (2,84) iyi (3,23) çok iyi (3,57). Paylaşımların bilincinde olma alt boyutuna göre ($F(3,220)=4,789$; $p=,003$) grup ortalamaları sırasıyla kötü (2,57) orta (2,95) iyi (3,04) çok iyi (3,46). Bilinçlilik alt boyutuna göre ($F(3,220)=3,570$; $p=,015$) için grup ortalamaları sırasıyla kötü (2,93) orta (3,05) iyi (3,43) çok iyi (3,57)'dir. ($p<,05$).

Kaynaklar

Akın,Ü. Akın,A. & Abacı, R. (2007). Öz-Duyarlık Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(33), 1-10.

Ciğerci, C. Z. (2006). *Üstün Yetenekli Olan ve Olmayan Ergenlerde Benlik Saygısı, Başkalarının Algılaması Ve Psikolojik Belirtiler Arasındaki İlişkiler: Fen Lisesi Ve Düz Lise Karşılaştırması*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Davaslıgil, Ü. (2004). *Üstün Yetenekli Çocuklar Durum Tespiti Komisyonu Ön Raporu Kitabı, I*. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul.

Diener, E. D., Emmons, R. A., Larsen, R. J., & Griffin, S. (1985). The satisfaction with life scale. *Journal of personality assessment*, 49(1), 71-75.

Dökmen, Ü.(2000). *Varolmak-gelişmek-uzlaşmak*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Dönmez, N.B.(2004). *Bilim Sanat Merkezlerinin Kuruluşu ve İşleyişinde Yapılması Gereken Düzenlemeler*, I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi, Bildiriler Kitabı, 69-73, Çocuk Vakfı Yayınları, İstanbul.

Kırtıl, S. (2009). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeyleri İle Yaşam Doyumu Düzeylerinin İncelenmesi* (Doctoral dissertation, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Köker, S. (1991). *Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Neff, K. D. (2003). The development and validation of a scale to measure self-compassion. *Self and Identity*, 2(3), 223-250.

Öveç, Ü. (2007). *Öz Duyarlık İle Öz Bilinç, Depresyon, Anksiyete ve Stres Arasındaki İlişkilerin Yapısal Eşitlik Modeliyle İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Sakarya:

Soyer, U. (2010). *Özel Eğitim Öğretmen Adaylarının Öz Duyarlık ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

Tel, F.D. (2011), *Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Doyumu ve Öz Duyarlık Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu